

Lovsangen ved nadvermåltidet – Jesu sidste måltid med sine disciple

Teksten fra **Matt. 26:30** (i den danske Bibel): (Det er kun Mattæus og Markus, som har det med lovsangen),

"Og da de havde sunget lovsangen, gik de ud til Oliebjerget."

Sammenhæng og betydning:

1. **Lovsangen:** Dette refererer sandsynligvis til **Hallel** (Salme 113-118), som traditionelt blev sunget under påskeaften. Det understreger forbindelsen mellem den sidste nadver og den jødiske påske. Mest sandsynligt er det vel at i det omfang Jesus tidligere har fejret påske sammen med sine disciple, at de gør som de altid har gjort – og andre jøder gjorde. Men da hele Hallel handler om tak for befrielse gennem folkets lidelser får den en særlig dybde inden Jesu lidelse og død – og opstandelse.
- Efter nadveren bevæger historien sig fra fællesskab og ritual (påskemåltidet) til konfrontation og lidelse (Getsemane, forræderi og korsfæstelse).
- Oliebjerget er også forbundet med eskatologiske profetier (fx Matt. 24:3), hvilket giver stedet en dybere symbolsk vægt.

På dansk grund har vi et helt utroligt stærkt udtryk for hele sagen i Kingos Hører til I høje himle!

2) Jesus, o, vor Jesus sjunger!
O, end mer end englesang!
Tier, alle engletunger!
Jesu røst må have gang!
Himlens hele harmoni
sættes nu i melodi
ved vor Jesu mund og hjerte,
før ham døden skulle smerte.

3) O, I Guds apostelskare!
o, hvad eders hjertegrund
måtte med forstand opklare,
da I sang af Jesu mund
med et stort halleluja,
priste Gud for frelse fra
al Egyptens åg og plage
og for Kanaans frydedage.

Jeg havde ikke det jødiske påskemåltid præsenteret, jeg har spurgt Deep Seek – det er hvad den præsenterede – med få korrektioner fra min side.

Under det traditionelle **jødiske påskemåltid (sederen)** synges **Hallel** (Salme 113–118) i flere omgange, og tidspunktet afhænger af den liturgiske tradition.

Her er de typiske faser:

1. Første del af Hallel (Salme 113–114)

- Synges **efter det andet bæger vin** (efter *Maggid*-delen, hvor påskefortællingen fortælles).
- Dette markerer indledningen til lovprisningen for udfrielsen fra Egypten.
- Salme 114 ("*Da Israel drog ud af Egypten*") er særlig central, da den direkte refererer til Exodus.

2. Afsluttende del af Hallel (Salme 115–118)

- Synges **efter måltidet** (efter det tredje bæger vin) og inden der fjerde bæger.
- Dette inkluderer Salme 118 ("*Tak Herren, for han er god*"), som også citeres i Det Nye Testamente (fx Matt. 21:9) som en messiansk reference.

Jesu tidspunkt i Matt. 26:30:

Når Jesus og disciple synger lovsangen og derefter går til Getsemane, er det sandsynligt, at de afslutter **hele Hallel** (efter det tredje bæger), hvilket ville passe med den traditionelle seder-orden. Dette understreger:

- **Profetisk opfyldelse:** Salme 118's tema om "den forstødte sten, der blev hjørnestein" (Sal. 118:22) ses som opfyldt i Kristus.
- **Overgang til lidelsen:** Hallel afsluttes før det fjerde bæger, der i sederen er knyttet til Guds forjættelse om fuldendt frelse – en ironisk kontrast til Jesu forestående korsfæstelse.

Betydningen af De fire bægere vin under det jødiske påskemåltid

Hvert bæger er knyttet til en bestemt del af sederen og symboliserer en del af Guds løfte om befrielse i **2. Mosebog 6:6-7**:

1. "**Jeg vil føre jer ud**" (Første bæger – *Kiddush*)
2. "**Jeg vil frelse jer**" (Andet bæger – *Maggid*)
3. "**Jeg vil forløse jer**" (Tredje bæger – *Birkat Hamazon*)
4. "**Jeg vil tage jer til mig**" (Fjerde bæger – *Hallel*)

Hvad sker der efter hvert bæger?

1. Første bæger (Kiddush)

- **Hvad?** Indledning og velsignelse over vinen.
- **Hvad sker efter?** Vask af hænder (*Urchatz*), spisning af grøntsager (f.eks. persille) dyppet i saltvand (symbol på tårer under slaveriet).

2. Andet bæger (Maggid)

- **Hvad?** Fortællingen om udgangen af Egypten læses (inkl. "*Fire spørgsmål*").
- **Hvad sker efter?** Første del af **Hallel** (Salme 113-114), spisning af *matza* (usyret brød) og bitterurter, måltidet serveres.

3. Tredje bæger (Birkat Hamazon)

- **Hvad?** Velsignelse efter måltidet.
- **Hvad sker efter?** Anden del af **Hallel** (Salme 115-118), som sandsynligvis var det, Jesus og disciple sang før de gik til Getsemane (Matt. 26:30).

4. Fjerde bæger (Hallel afslutning)

- **Hvad?** Afslutning af lovsang og afrunding af sederen.
- **Hvad sker efter?** Nogle traditioner **tilføjer et femte bæger** (Elijahs bæger) som symbol på fremtidig frelse.